

**LIITE 1: Yhteysviranomaisen lausunto YVA-
ohjelmasta**

Keliber Technology Oy
Toholammintie 496
69600 Kaustinen

Hoikkanevan loppusijoitusalue, Kaustinen

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA

HANKETIEDOT

Hankkeen nimi ja sijainti

Keliber Technology Oy, yhteyshenkilönä Kari Wiikinkoski.

Konsulttina arviointiohjelman laatimisessa on toiminut Vahanen
Environment Oy, yhteyshenkilönä Maarit Korhonen.

Yhteysviranomainen

Hankkeen yhteysviranomaisena on toiminut Etelä-Pohjanmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus.

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Keliber Technology Oy suunnittelee vaarattoman jätteen
loppusijoitusalueutta Kaustisen Hoikkanevalle. Hankealue sijaitsee noin 18
kilometriä Kaustisen keskustaajamasta koilliseen.

Keliber on kaivos- ja akkukemikaaliyhtiö, jonka tavoitteena on tuottaa
vastuullisesti akkulaatuista litiumhydroksidia omista malmivaroista vuonna
2024. Tuotetta tarvitaan litiumioniakuissa, jotka mahdollistavat liikenteen
sähköistämisen, uusiutuvan energian varastoinnin ja digitalisaation
nopeutumisen sekä ilmastoystävällisen kehityksen.

Keliber suunnittelee Kokkolan suurteollisuusalueelle litiumhydroksidin
tuotantolaitosta. Litiumkemiantehtaalla on Länsi- ja Sisä-Suomen
aluehallintoviraston 28.6.2022 myöntämä ympäristölupa
(LSSAVI/17444/2020). Litiumkemiantehtaalla käytetään raaka-aineena
spodumeenirikastetta, josta tuotetaan litiumhydroksidia ja tuotannon
sivuvirtana syntyy analsiimihiekkaa.

Hoikkanevalle rakennetaan loppusijoitusalue, jonne on mahdollista vastaanottaa kemiantehtaan toiminnassa syntyvää analsiimihiekkaa, mikäli hiekalle ei voida ensisijaisesti osoittaa hyötykäyttökohteita. Hoikkanevan loppusijoitusalueelle on mahdollista vastaanottaa 15 vuoden tuotantoa vastaava määrä analsiimihiekkaa, jota muodostuu vuosittain noin 290 000 tonnia. Hoikkanevan alue sijaitsee Keliberin Päivänevan rikastamon läheisyydessä ja kuljetuksissa voidaan hyödyntää samaa yhdystietä ja samoja kasettiautoja, jotka tuodessaan spodumeenirikastetta Kokkolan kemiantehdalle, tuovat paluukuljetuksena analsiimihiekan Hoikkanevalle.

Keliberin omistuksessa olevan alueen pinta-ala on noin 20 hehtaaria. Tavoitteena on aloittaa loppusijoitusalueen rakentaminen keväällä 2024. Ensin rakennetaan noin kolmen hehtaarin kokoinen loppusijoitusalue sekä vastaanottokenttä, vesienkäsittelyn alue ja käsittelykenttä.

Arvioitavat vaihtoehdot

VE0: Hanketta ei toteuteta, vaan alue säilyy talousmetsä- ja turvetuotantoalueena.

VE1: Loppusijoitusalueen rakentaminen vaiheittain Hoikkanevalle. Ensimmäisessä vaiheessa rakennetaan noin kolmen hehtaarin loppusijoitusalue. Toiminnan edetessä loppusijoitusalueella rakennetaan osissa ja seuraavat vaiheet ovat noin kaksi hehtaaria. Toiminta-aika on noin 15 vuotta ja lopullisessa täyttötilanteessa alueella on noin 35 metriä korkea niityksi maisemoitu kumpare, jonka pinta-ala kattaa noin 22 hehtaarin alueen.

VE2: Loppusijoitusalueen rakentaminen 1. vaiheen jälkeen kolmessa osiossa, jolloin oletetaan, että analsiimihiekka koko 15 vuoden toiminnan ajalta tuodaan Hoikkanevalle eikä hiekkaa hyötykäytetä muualla. Lopullisessa täyttötilanteessa alueella on noin 35 metriä korkea niityksi maisemoitu kumpare, jonka pinta-ala kattaa noin 22 hehtaarin alueen.

Päävaihtoehtojen lisäksi tarkastellaan loppusijoitusalueella muodostuvien vesien johtamista Köyhäjokeen:

VE1a ja VE2a: Alueen vesien johtaminen viivytysaltaan kautta uutta uomaa pitkin Köyhäjokeen.

VE1b ja VE2b: Alueen vesien johtaminen viivytysaltaan kautta turvetuotannon vesien kanssa samaa uomaa pitkin Köyhäjokeen.

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN VIREILLETULO

Keliber Technology Oy on 14.10.2022 saattanut vireille ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä arviointimenettely) toimittamalla Etelä-Pohjanmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukseen (jäljempänä ELY-keskus) Hoikkanevan loppusijoitusalue -hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma).

Hankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (jäljempänä YVA-laki) liitteen 1 kohdan 11) b) *jätteiden käsittelylaitokset, joissa muuta kuin vaarallista jätettä sijoitetaan kaatopaikalle, joka on mitoitettu vähintään 50 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle* perusteella.

ENNAKKONEUVOTTELU

Yhteysviranomaisen järjesti ennakoneuvottelun 26.9.2022 edistämään muun muassa hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen kokonaisuuden hallintaa, sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Ennakoneuvotteluun osallistuivat Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Keski-Pohjanmaan liitto, Kaustisen kaupunki, K.H. Renlundin museo, Keliber Technology Oy sekä Vahanen Environment Oy.

ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olostä sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 27.10.-25.11.2022. Kuulutus ja arviointiohjelma julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla <https://www.ymparisto.fi/hoikkanevanloppusijoitusalueYVA>. Ilmoitus kuulutuksesta on lähetetty Kaustisen ja Kruunupyyn kunnille sekä Kokkolan kaupungille julkaistavaksi niiden verkkosivuilla. Lisäksi arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olostä sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu Keskipojanmaa ja Perhonjokilaakso lehdissä 27.10.2022 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiohjelmasta on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa seuraavissa paikoissa:

Kaustisen kunta, Kappelintie 13, Kaustinen
Kokkolan kaupungintalo, Isokatu 3, Kokkola
Kruunupyyn kunta, Säbräntie 2, Kruunupyy

Arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus 3.11.2022 klo 18.00 Kaustisen kansantaiteenkeskuksessa. Tilaisuuteen oli mahdollisuus osallistua myös etäyhteydellä. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä 4 henkilöä ja mukana etäyhteydellä 23 kuulijaa.

ARVIOINTIOHJELMASTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot arviointiohjelmasta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiohjelmasta toimitettiin yhteysviranomaiselle 18 lausuntoa.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes on ilmoittanut, ettei heillä ole lausuttavaa arviointiohjelmasta. Lausunnot ja mielipiteet löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta <https://www.ymparisto.fi/hoikkanevanloppusijoitusalueYVA>. Verkkosivuilla julkaistuista lausunnoista on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot.

Yhteenveto lausunnoista

Geologian tutkimuskeskus (GTK) pitää YVA-ohjelmaa tiiviinä ja melko yleisellä tasolla olevana kuvauksena suunnitellusta toiminnasta, kohdealueen nykytilasta sekä arvioitavista ympäristövaikutuksista ja arvioinnissa käytettävistä menetelmistä. Toiminnan kuvaus on tehty pääasiassa riittävällä tavalla, mutta alueen nykytilan kuvaukseen ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä käytettäviin aineistoihin ja menetelmiin GTK ehdottaa täydennyksiä mm. loppusijoitettavan analsiimihiekan ominaisuuksien kuvaamiseen, pölyämisen vaikutuksiin, maaperän taustapitoisuuksien ja hydrogeologisen perustilan selvittämiseen, pintavesien nykytilaan erityisesti Köyhäjoen ja turvetuotantoalueen pintavesien osalta sekä loppusijoitusalueen suotovesien määrän ja laadun arvioimiseen. Lisäksi GTK suosittelee selkiyttämään esitettyjen vaihtoehtojen kuvauksia sekä kuvaamaan, miten niihin on päädytty, ja myös pohtimaan, että olisiko ollut mahdollista esittää jotain muita vaihtoehtoja toiminnalle.

Kaustisen kunta huomauttaa lisääntyvästä raskaan liikenteen määrästä Kaustisen keskustaajaman läpi. Liikennevaikutusten arvioinnissa tulee huomioida Kokkolassa käsiteltävät muualta kuin lähialueelta tulevat malmit, ja niiden vaikutus loppusijoitettavan jätteen ja kuljetusten määrään. Kaatopaikkarakenteissa tulee huomioida analsiimihiekan mahdolliset haitta-ainepitoisuuksien vaihtelut ja vaarattoman jätteen kaatopaikalle määritettyjen kynnysarvojen ylitykset. Kaustisen kunta muistuttaa, että Köyhäjoen ekologinen tila on tyydyttävä, ja vesienhoitosuunnitelman tavoitteena on saavuttaa hyvä ekologinen tila vuoteen 2027 mennessä. Kaatopaikan kuivatus- ja suotovesistä ei näin ollen saa aiheutua lisäkuormitusta Köyhäjokeen, ja mahdolliset suotovesien käsittelyn tarpeet on otettava huomioon. Kaustisen kunnan mukaan vaihtoehto VE0 katsotaan olevan paras huomioiden Hoikkanevan ympäröivä luonto ja Köyhäjoen ekologinen tila. Vaihtoehtoissa tulee ensisijaisesti etsiä analsiimihiekalle hyötykäyttökohteita ja toissijaisesti loppusijoittaa ne.

Kaustisen kalastuskunta toteaa, että perustettava kaatopaikka sijoittuisi Köyhäjoen, Näätinkiojan ja Kuhalammen lähelle, mitkä ovat Kaustisen kalastuskunnan (Kaustisen yhteisten vesialueiden osakaskunta) vesialueita. Köyhäjoessa ja Näätinkiojassa tehdyissä koekalastuksissa on taimenen todettu lisääntyvän luontaisesti. Perhonjoen keskiosan järviryhmässä, mukaan lukien Kuhalampi on viime vuosina kuhakanta voimakkaasti vahvistunut. Alueen katsotaan olevan kalataloudellisesti merkittävä vesialue ja erittäin potentiaalinen lisääntymis- ja

kasvu ympäristö merestä vaeltaville taimenille. Kalastuskunta huomauttaa tiivistelmässä hankkeen ilmoitetun vaarattoman jätteen kaatopaikaksi, mutta myöhemmin arviointiohjelmassa kerrotaan kuitenkin arseenin pitoisuuden ylittävän vaarattoman jätteen kaatopaikkakelpoisuuden. Kalastuskunta on huolissaan kaatopaikan pitkäaikaisista ympäristövaikutuksista, jonka vuoksi heidän näkemyksensä mukaan ensisijainen vaihtoehto on VE0.

K.H. Renlundin museo huomauttaa, että hankealueen ympäristön arkeologisen kulttuuriperinnön inventointitilanne on alueella puutteellinen, joten hankkeen vaikutuksia siihen ei voida tässä vaiheessa riittävästi arvioida. Museo pitää arkeologista selvitystä hyvänä lähtökohtana vaikutusten arvioinnille. Hankealueen lisäksi myös uusi tieyhteys hankealueen ja Toholammintien välillä tulee inventoida. Museo huomauttaa, että YVA-ohjelmassa maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi nimetty Vetelinjokilaakson viljelymaisema on valtakunnallisesti arvokas maisema-alue. Vaikutusten arvioinnissa tulee selvittää myös maakunnallisesti arvokkaiden kohteiden sijoittumien hankealueen läheisyyteen ja yhteisvaikutukset louhos- ja tuotantoalueiden suhteen.

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos muistuttaa, että vaihtoehtoissa täytyy huomioida liikennejärjestelyiden toteuttaminen niin, etteivät ne aiheuta vaaraa hankealueella tai kuljetusreiteillä niin rakentamisen kuin toiminnan aikana. Onnettomuuksien ja häiriötilanteiden vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida polttoaineen vuotojenhallinta polttoainesäiliöstä, riittävä sammutus- ja torjuntavalmius sekä pelastusajoneuvojen pääsy kohteeseen vähintään kahdesta toisistaan riippumattomasta suunnasta.

Keski-Pohjanmaan Liitto toteaa alueen olevan maakuntakaavassa merkittynä turvetuotantovyöhykkeeksi (tv2). Tämän mukaan vesistöjen suojeluun ja valumien seurantaan on kiinnitettävä erityistä huomiota. Keski-Pohjanmaan Liiton mukaan maisemavaikutuksia olisi hyvä esittää sopivilla havainnekuvilla, koska kaatopaikan maksimikorkeus on arvioitu olevan 35 metriä.

Luonnonvarakeskus pitää luontoarvojen kartoitusta riittämättömänä. Kartoitus tulisi kohdentaa mm. hankealueesta laajemmalle ympäristöön ja täydentää lajist selvityksillä. Lausunnossa huomautetaan analiimihiekan läjityksen vaikutuksista Köyhäjoen vedenlaatuun ja eliölajistoon sekä veden hyvän ekologisen tilan saavuttamistavoitteisiin. Vaikutusten arvioinnissa tulisi huomioida hankealueen purkuvesien alapuolisiin alueisiin kohdistuvia vaikutuksia, erityisesti tulvatilanteissa. Hankealue sijaitsee mahdollisesti happamien sulfaattimaiden alueella, joten maan aineiden vaihdon riski purkautuvien vesien laatuun olisi arvioitava.

Suomen Luonnonsuojeluliitto pitää analiimihiekan loppusijoittamista ilman kiinteytystä kestävämmän. Lausunnossa ehdotetaan tarkasteltaviksi vaihtoehtoisiksi jätteen sijoittamista Kokkolan satamaan, jätteen väliaikaista sijoittamista kaatopaikalle hyötykäyttöä varten, jätteen käsittelyä vaarattomaksi kiinteyttämällä ennen sijoittamista kaatopaikalle Kokkolassa

sekä jätteen käsittelyä vaarattomaksi kiinteyttämällä ennen sijoittamista kaatopaikalle Hoikkanevalla. Luonnonsuojeluliitto huomauttaa YVA-ohjelmassa puhuttavan vaarattomasta jätteestä, vaikka arseenin pitoisuus ylittää vaarattoman jätteen kaatopaikkakelpoisuuden vaadittavan rajan, joten jäte pitäisi luokitella vaaralliseksi jätteeksi. Jätteen määrä on noin 290 000 tonnia vuodessa, joten 15 vuoden aikana jätettä sijoitettaisiin 4 350 000 tonnia. Kun analsiimihiekka tulkittaisiin vaarallisena jätteeksi, tämä vastaisi yli 10 % Suomessa tilastoiduista vaarallisista jätteistä. Luonnonsuojeluliitto katsoo, ettei YVA-ohjelman selvitettyjen haitta-aineiden lista ole yhtä kattava kuin Keliberin Kokkolan tehtaan ja Rapasaaren kaivoksen ympäristölupahakemuksissa. Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden lupahakemusten selvitettyjen ja selvittämättömien haitta-aineiden kanssa tulee selvittää ja vertailla toisiinsa. Luonnonsuojeluliitto muistuttaa hankkeen olevan poikkeuksellisen suuri ja pitkäaikainen jätteen loppusijoitusalue. Suotovesien pitoisuudet ja käsittely pitää selvittää pitkienkin aikojen kuluessa, ja suojarakenteiden kestävyyttä ja vuotamista arvioida. Luonnonsuojeluliitto vielä huomauttaa hankkeen kiireellisyydestä ja tiukasta kuulutusaikataulusta sekä viranomaisten huolellisen perehtymisen tärkeydestä.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalouspalvelut katsoo, että tulee selvittää hankkeen aiheuttamat mahdolliset happamat valumat alapuoliseen vesistöön. Arviointiselostukseen on selvítettävä vaikutukset mahdollisen uuden uoman kaivuun seurauksena alapuolisten vesistöjen kalatalouteen ja kalastukseen, emäksisen suotoveden vaikutukset kalastoon, analsiimihiekan kulkeutuminen loppusijoituspaikasta vesistöihin sekä hiekan sedimentoitumisen vaikutukset arvokkaan virtavesikalaston kutu- ja poikastuotantoalueille. Tulee myös arvioida hiekasta mahdollisesti liukenevat metallit ja haitalliset aineet, niiden vaikutus alapuolisten vesistöjen kalastoon, kalastukseen, Kuhalampeen, Isojärveen ja Perhonjokeen sekä niiden yhteisvaikutukset ja pitkän aikavälin vaikutukset. Kalatalousviranomainen toteaa, että Hoikkanevan loppusijoitusalueesta on tehtävä selkeä ja riittävän laaja kalataloudellinen haitta-arvio. Haitta-arviossa tulee selvittää vaikutusalueen nykyinen kalataloudellinen tilanne, kalalajit ja vaikutukset kalastukseen.

Väylävirasto toteaa, että Hoikkanevan hankealueelle kohdistuva liikenne tulee muodostumaan analsiimihiekan kuljetuksista. Mikäli loppusijoitettavaa hiekkaa muodostuu 290 000 tonnia vuodessa, tarkoittaa tämä noin 6 440, 45 tonnin kasettiautoa vuodessa Kokkolasta Hoikkanevalle. Liikennevaikutusten arviointi on esitetty YVA-ohjelmassa riittävällä tasolla. Väyläviraston mukaan liikennevaikutusten arvioinnin yhteydessä on tarkasteltava hankkeesta johtuvan liikenteen vaikutuksia läheisille väylille. Arvioinnissa on huomioitava väylien käyttö, liikenteen sujuvuus ja turvallisuus huomioiden erityisesti herkäät alueet. Väylävirasto muistuttaa, että jos tierakenteiden parannustoimenpiteille tai uusille liittymille todetaan hankkeen seurauksena tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Väylävirasto muistuttaa hankealueen kuivatuksen tärkeydestä.

Arvioinnissa on kuvattava, miten varmistutaan siitä, että ympäröiville teille ei aiheudu tulvimisen vaaraa, eikä rakenteille tai väylien käytölle muutenkaan aiheudu haitallisia vaikutuksia alueen hulevesiolosuhteiden muuttumisen vuoksi. Hulevesien hallinnan suunnittelussa tulee huomioida valuma-alueen olosuhteet, arvioida muodostuvien hulevesien määrä ja virtaamat, ja nämä huomioon ottaen suunnitella hulevesien kokonaishallinta. Maanteiden sivuojat on tarkoitettu rakenteiden kuivana pitämiseksi. Sivuojiin ei lähtökohtaisesti voi johtaa kuivatusvesiä. Mahdollisista tarvittavista toimenpiteistä vesien johtamiseksi maantien alitse, kuten rumpujen suurentamisesta, aiheutuvat kustannukset ovat hanketoimijan kustannuksia.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueidenkäyttöyksikkö huomauttaa, että hankkeen kannalta tulee arvioitavaksi myös alueen kaavoitustarve. Mikäli hankkeen osalta ei nähdä kaavoitustarvetta, tätä tulee perustella tarkemmin vähäisiltä ympäristövaikutuksilta ja merkittävyydeltä sekä arvioinnilla siitä, ettei alueella ole perusteluja laajennustarpeita muiden hanketoimijan tai toisten toimijoiden hankkeiden osalta. Rakentaminen voi mahdollisten ympäristövaikutustensa merkittävyyden vuoksi edellyttää tavanomaista rakennuslupamenettelyä laajempaa harkintaa (esim. MRL 16 § 2 mom.), joka on syytä huomioida. Yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee huomioida Syväjärvi-Rapasaaren louhosalueiden toiminnan sekä Päivänevan rikastamotoiminnan lisäksi Längbrogatan louhosalueen arvioidut vaikutukset alueen sekä Hoikkanevan hankkeen toiminnalle.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen liikennevastuualueen mukaan YVA-ohjelmassa esitetty suunnitelma liikenteellisten vaikutusten arvioinnista sekä hankealueen nykytilan kuvaus liikenteellisestä näkökulmasta vaikuttavat riittävästi. Hanketoimijan tulee arvioida hankkeen liikennevaikutuksia vertaamalla hankkeen aiheuttamia kuljetusmääriä suhteessa teiden nykyisiin liikennemääriin. Liikenteellisiin yhteisvaikutuksiin Päivänevan rikastamon kanssa tulee kiinnittää erityistä huomioita. Liikenteellisiä vaikutuksia arvioitaessa tulee huomioida liikennemuodot ja alueen asukkaat sekä kuvata ne toimet, joilla haitallisia vaikutuksia pyritään minimoimaan. Etenkin erityisen herkkiin kohteisiin tulee kiinnittää huomiota. Tällaisia ovat esimerkiksi asutus, kuten Kaustisen taajaman läpi kuljetus.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö muistuttaa, että maastokaudella 2023 tehtävien luontoselvitysten oikea-aikaisuuteen ja riittävyyteen on syytä kiinnittää huomiota, etenkin lintujen ja direktiivilajien osalta. Luonnonsuojelulain 65 § 4 mom. perusteella YVA-selostukseen tulee sisällyttää varsinainen luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi, jotta siitä annettavat lausunnot voidaan sisällyttää perusteltuun päätelmään. Natura-tarveharkintaa ei näin ollen tehdä enää YVA-selostusvaiheessa, vaan tarveharkinta tulee perustellusti esittää jo ohjelmavaiheessa. Jos Natura 2000 -alueelle kohdistuvia merkittävien vaikutusten aiheutumista ei voida varmuudella sulkea pois, hankkeesta on tehtävä asianmukainen arviointi.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen pohjavesien suojeluryhmän mukaan luokitelluista pohjavesialueista Rahkosenharju (1-luokka) sijaitsee Hoikkanevalta noin 5 km itään, Tuohikorvenmäki (1-luokka) noin 9 km koilliseen, Oosinharju (1-luokka) noin 9 kilometriä lounaaseen sekä Kirkkoharju (2-luokka) ja Koppeloharju (2E-luokka) noin 10 kilometriä länteen. Hankkeen vaikutuksien arviointia maa- ja kallioperään sekä pohjavesiin pidetään riittävinä.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen teollisuuden ja jätehuollon ympäristönsuojeluryhmä katsoo, että esitettyjä vaihtoehtoja VE1 ja VE2 ei voida hyväksyä. Laajennusalueiden koko ja aikataulu ei ole niin merkittävä muutos kokonaistoimintaan, että niitä voisi pitää erillisinä vaihtoehtoina. Vaihtoehtoja tulee muuttaa siten, että voidaan tosiasiallisesti tarkastella kahta erilaista vaihtoehtoa, esim. jätteen välivarastoinnin ja käsittelyn osalta. Vesienjohtamisen vaihtoehtoihin tulee lisätä vaihtoehto johtaa jätevedet rikastamon jätevedenkäsittelyyn. YVA-ohjelmassa analsiimihiekan pitoisuuksia ja liukoisuuksia on verrattu virheellisesti maaperän pilaantuneisuuden arvioinnista annetun asetuksen (214/2007) ohjearvoihin. Analsiimihiekan loppusijoituskelpoisuus, tarvittavat kaatopaikkarakenteet, sekä ympäristövaikutukset voidaan arvioida luotettavasti, kun analsiimihiekan kaatopaikkakelpoisuus on selvitetty asetuksen 331/2013 mukaisesti. YVA-selostuksessa tulee arvioida kaatopaikan riittävyys mahdollisen analsiimihiekan stabiloimisen ja jätteen määrän kasvaessa, analsiimihiekan korkean pH:n (12,5) vaikutus teknisten kaatopaikkarakenteiden kestävyys, analsiimihiekan kosteuspitoisuuden vaikutus kuljetuksiin ja mahdolliseen esikäsittelytarpeeseen, analsiimihiekan peittäminen ja veden imeytymisen estäminen jätekerrokseen sekä laadunvarmistusta odottavan analsiimihiekan varastointi. Jätteen tulee olla sijoituskelpoista ja tiivistettävissä. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee selvittää myös analsiimihiekan litiumpitoisuus ja liukoisuus, sekä kulkeutuminen suotovesien mukana. YVA-ohjelmassa ei mainita sitä, että kemiantehtaalla voidaan tarvittaessa käsitellä myös muualta kuin Keliberin omasta tuotannosta tulevaa rikastetta. Tämä vaikutus analsiimihiekan laatuun ja sen aiheuttamiin ympäristövaikutuksiin tulee huomioida. Selostuksessa tulee arvioida loppusijoitusalueelta tulevien suotovesien määrä ja haitta-aineiden pitoisuus, viivästysaltaan haitta-aineiden poistoteho sekä ympäristöön johdettavien vesien haitta-aineiden pitoisuus, kuormitus ja mahdollinen toksisuus. Liikenteen osalta ryhmä huomauttaa, että analsiimihiekan määrä on suurempi kuin malmin määrä, jolloin analsiimihiekkaa tulee 2 000 kuormaa enemmän vuodessa. YVA-selostuksessa tulee esittää suunnitellun loppusijoitusalueen rakennettavuus, pohjaolosuhteiden kantavuus, ruhjeet kalliossa, alueen hydrogeologia, pölyn leviämismallinnus sekä huomioida ilmastomuutoksen aiheuttamat sään ääri-ilmiöt.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen vesienhoitoryhmä katsoo, että vaihtoehtojen eroja on arvioitava tarkemmin. YVA-selostuksessa tulee käydä ilmi suotovesien laadun tarkkailun kesto ja laadun heikkenemiseen

varautuminen. Ryhmä huomauttaa, että arseenin pitoisuus ylittää kynnysarvon ja vaarattoman jätteen kaatopaikkakelpoisuuden. Alueelta lähtevien vesien tarkkailussa tulee huomioida muut alueen tarkkailut sekä arvioitava korkeiden pH-arvojen ja haitta-aineiden vaikutuksia, erityisesti arseenin pitoisuuksia alapuolisissa vesistöissä. Mikäli arseenipitoisuudet ovat korkeita, on laadittava suunnitelma, miten haittoja voidaan vähentää. Köyhäjoen ja alapuolisten vesistöjen ekologinen tila, ominaisuudet, tilaa heikentävät paineet ym. on kuvattu varsin hyvin. Vaikutusalueen vesien kemiallista tilaa sen sijaan ei ole kuvattu. Hankkeen vaikutuksia ekologiseen ja kemialliseen tilaan sekä näiden tavoitteisiin on arvioitava.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen vesien ja maatalouden ympäristönsuojeluryhmä huomauttaa, että vesien johtamista Köyhäjokeen ei ole huomioitu. Mikäli vedet johdetaan uutta ojalinjasta pitkin, tulee uudesta ojasta tehdä ojitusilmoitus ELY-keskukselle, ja sille tulee saada kirjallinen suostumus ojalinjauksen maanomistajilta. Lisäksi mahdollinen uusi oja tulee tehdä riittävän isoksi. Turvetuotannon ympäristölupa, turvetuotantotoiminta ja sen jälkihoitovaiheen velvoitteet tulee huomioida hankkeessa. Samalla alueella ei voi olla yhtä aikaa voimassa kahta ympäristölupaa. Ympäristövaikutusten osalta tulee huomioida, että Hoikkanevan loppusijoitusalue sijoittuu kahden valuma-alueen rajalle. Hankealueen koillisosa sijoittuu Näätingiojan valuma-alueelle, mutta koko loppusijoitusalueen osalta vedet on suunniteltu johdettavan Köyhäjokeen, Köyhäjoen keskiosan valuma-alueelle. Hoikkanevan turvetuotantoalueen ympäristöluvan mukaan turvetuotantoalueen lohkon 2 pintavalutuskentältä tulevat vedet johdetaan eri reittiä Köyhäjokeen kuin YVA-ohjelman kuvan 6 kartalle merkitty laskuoja VE1b ja VE2b. Turvetuotannon osalta käytössä oleva laskuoja tulee tarkistaa YVA-selostukseen. Hankkeessa on tarpeen arvioida turvetuotannon kanssa muodostuvia yhteisvaikutuksia vesistöön. Ryhmän näkemyksen mukaan YVA-selostuksessa tulee tarkastella mahdollisuutta käyttää turvetuotannon pintavalutuskenttää loppusijoitusalueen suotovesien käsittelyssä. Pintavalutuskenttä olisi todennäköisesti tehokkaampi vesienkäsittelyrakenne kuin pelkkä vesien viivytyksallas. YVA-hankkeessa tulee arvioida myös arseenin liukenemista alueelta suotautuviin vesiin ja puhdistumista suotovesistä vesienkäsittelyssä.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen vesitalousryhmä katsoo, että hulevesien ja suotovesien pitäminen erillään on tärkeä periaate. Vesien hallinnan onnistumiseksi on varmistettava, että vedenkäsittelylle on riittävät aluevaraukset hankkeen elinkaari huomioiden. Tilavaraukset tulee tehdä sekä hulevesien että suotovesien hallintaan. Hankkeessa tulee huomioida vesitaseen laskennassa niin hulevedet kuin suotovedet sekä rankkasateet alueen vesitaseessa ja hallintajärjestelmien mitoituksissa. Viivytyksaltaan tehokkuus suotovesien laadunhallinnassa tulee arvioida ja varata tarvittaessa tilaa myös muille käsittelymenetelmille, kuten suodattaville rakenteille.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO ARVIOINTIOHJELMASTA

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma kattaa YVA-asetuksen 3 §:ssä mainitut arviointiohjelman sisältövaatimukset ja arviointiohjelma on käsitelty YVA-lainsäädännön vaatimalla tavalla.

Arviointiohjelmassa esitetyn lisäksi arviointiselostusta ja siihen liittyviä selvityksiä laadittaessa tulee huomioida seuraavat yhteysviranomaisen esiin tuomat asiat (alla kohdat **YV**).

Hankekuvaus ja hankkeen vaihtoehdot

Arviointiohjelmassa on kuvattu alueen nykyiset toiminnot sekä hankkeen rakentamisen, toiminnan ja sen lopettamisen aikaiset toiminnot. Hankekuvauksessa on esitetty kenttärakenteiden rakennevaihtoehtoja sekä arviot toiminnasta syntyvistä jätteistä, päästöistä ja liikennemääristä, periaatteet hule- ja suotovesien johtamisesta sekä hankkeen suunnittelu- ja toteutusaikataulu. Ohjelmassa on kuvattu myös hankkeen suhde valtakunnallisiin alueidenkäytön tavoitteisiin, erityisesti ilmastotavoitteiden osalta, sekä hankkeen liittyminen muihin suunnitelmiin ja ohjelmiin.

YV: Hankkeen sijainti, tarkoitus ja tekninen kuvaus on esitetty pääosin arviointiohjelmavaiheeseen riittävällä tavalla. Hankekuvausta tulee kuitenkin tarkentaa arvioinnin aikana saatavien lisätietojen perusteella. Selostuksessa tulee tarkentaa kuvauksia ja selvittää toimintatavat, joilla seurataan mm. analsiimihiekan ominaisuuksia, kaatopaikkarakenteiden kestävyyttä, suotovesien laatua ja vaarattoman jätteen kaatopaikkakelpoisuutta, erityisesti arseenin osalta. Yhteysviranomaisen pyytää ottamaan huomioon erityisesti Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen teollisuuden ja jätehuollon ympäristönsuojeluryhmän lausunnon analsiimihiekan ominaisuuksiin ja käsittelyyn, haitta-aineiden pitoisuuksiin ja kuormitukseen sekä muualta tulevan rikasteen vaikutuksiin liittyen. Analsiimihiekan kaatopaikkakelpoisuus tulee selvittää asetuksen 331/2013 mukaisesti, ja tulee selvittää analsiimihiekan litiumpitoisuus ja liukoisuus, sekä kulkeutuminen suotovesien mukana. Lisäksi tulee Suomen Luonnonsuojeluliiton lausunnon huomioiden osalta selvittää jätteen luokittelua vaarattomaksi jätteeksi.

Hankkeen esitetyt vaihtoehdot eivät merkittävästi eroa toisistaan, näin ollen vaihtoehtojen vaikutuksien vertailu on haastavaa. Useissa lausunnoissa tuotiin esille myös muita tarkasteltavia vaihtoehtoja. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen vaihtoehtoja tulee tarkastella uudelleen ja muuttaa niitä selkeämmin erillisiksi. Yhteysviranomaisen pitää perusteltuna, että vaihtoehdoissa tulee tarkastella erityisesti jätevesien johtamista Päivänevan rikastamon jätevedenkäsittelyyn sekä turvetuotantoalueen vesienkäsittelyrakenteiden ja niiden vesien johtamisreittien hyödyntämistä.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Arviointiohjelmassa on esitetty hankkeen edellyttämä ympäristölupa, muut luvat ja päätökset sekä ympäristövaikutusten arvioinnin huomioiminen ympäristöluvassa.

YV: Tarvittavat suunnitelmat ja luvat on esitetty selkeästi.

Arviointiselostuksessa tulee esittää tiedot hankkeen edellyttämän ympäristöluvan toimivaltaisesta viranomaisesta. Selostuksessa tulee myös tarkastella alueen kaavoitustarvetta. Mahdollisista uusien ojalinjauksien kaivamisesta on tehtävä ojitushilmoitus ELY-keskukselle.

YVA-menettelyn ja siihen liittyvän osallistumisen järjestäminen

Arviointiohjelmassa on kuvattu arviointimenettelyn tavoitteet, osapuolet, tiedot YVA-menettelyn aikaisesta osallistumisesta ja vuorovaikutuksesta sekä arvio aikataulusta.

YV: Osallisten huomioiminen ja vuorovaikutus on suunniteltu ohjelmassa kattavasti huolimatta hankkeen tiukasta aikataulusta. Saadun palautteen huomioiminen tehtävässä arvioinnissa on tärkeää.

Arviointiohjelman laatijoiden pätevyys

Arviointiohjelmassa on esitetty ohjelman laadintaan osallistuneet henkilöt ja heidän koulutuksensa sekä työkokemuksensa.

YV: Arviointiohjelmassa on esitetty selkeästi arviointiin osallistuvat henkilöt, henkilöiden koulutus ja työkokemus sekä heidän roolinsa arvioinnissa. Tietoja tulee päivittää tarvittavilta osin, mikäli arviointiin osallistuu muita henkilöitä.

Ympäristön nykytila ja arviointimenetelmät

Nykytilan kuvauksessa on esitetty hankealueen ympäristön nykytila sekä arvioitavat vaikutukset mm. maa- ja kallioperän, pinta- ja pohjavesien tilan, luonnonympäristön, melun ja värinän, liikenteen, maankäytön, maiseman, väestön ja ihmisten elinolojen, elinkeinoelämän sekä luonnonvarojen hyödyntämisen osalta. Käytettävät arviointimenetelmät on esitetty kunkin osa-alueen kohdalla.

Vaikutusten merkittävyyden arviointi suoritetaan IMPERIA-hankkeen periaatteiden mukaisesti arvioimalla vaikutusten herkkyyttä ja suuruutta.

YV: Arviointiohjelmassa esitetyt nykytilan kuvaukset antavat arviointiohjelmavaiheeseen riittävän kuvan hankealueesta ja sen ympäristöstä. Nykytilan kuvauksia tulee kuitenkin täydentää arvioinnin aikana saatavien tietojen perusteella sekä ottaa huomioon lausunnoissa annetut täydennysehdotukset nykytilan kuvaukseen.

Arviointiselostuksessa tulee huomioida myös nykytilan kehitys, mikäli hanketta ei toteuteta.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee painottaa erityisesti hankkeen todennäköisesti merkittävien vaikutusten arviointia. Hankkeen merkittävimiksi ympäristövaikutuksiksi on arvioitu luonnon monimuotoisuuden vähentyminen, lisääntyvä liikenne ja siitä aiheutuvat melu- ja ilmanlaatuvaikutukset sekä vaikutukset viihtyvyyteen liikennereittien varrella. Yhteysviranomaisen näkee, että lisäksi vesistöön saattaa aiheutua etukäteen arvioiden erityisesti huomioitavia vaikutuksia. Vesistöön ja kalastoon kohdistuvia vaikutuksia tulee painottaa enemmän.

Yhteysviranomaisen katsoo, että tulee huomioida GTK:n lausunnossaan esille nostamat täydennykset nykytilan kuvaukseen liittyen loppusijoitettavan analsiimihiekan ominaisuuksien kuvaamiseen, pölyämisen vaikutuksiin, maaperän taustapitoisuuksien ja hydrogeologisen perustilan selvittämiseen, pintavesien nykytilaan erityisesti Köyhäjoen ja turvetuotantoalueen pintavesien osalta sekä loppusijoitusalueen suotovesien määrän ja laadun arvioimiseen.

Yhteisvaikutukset ja hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin, suunnitelmiin ja ohjelmiin

Arviointiohjelman mukaisesti yhteisvaikutuksilla tarkoitetaan arvioitavan hankkeen mahdollisia yhteisvaikutuksia ympäristössä muiden toimijoiden ja hankkeiden kanssa. Yhteisvaikutuksia voi aiheutua jo olemassa olevien toimintojen kanssa, minkä lisäksi yhteisvaikutuksia voi aiheutua muiden suunniteltujen hankkeiden kanssa.

Arviointiselostukseen tarkastellaan hankkeen yhteisvaikutuksia turvetuotannon kanssa sekä Keliberin Päivänevan rikastamon liikenteen ja pintavesikuormituksen osalta. Yhteisvaikutuksia arvioidaan käytettävissä olevien tietojen, kuten tarkkailutulosten, ympäristövaikutusarviointien sekä lupapäätösten perusteella.

YV: Mahdollisten YVA-menettelyn aikana perustettavien hankkeiden lisäksi yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee huomioida yhteisvaikutusten vähentämiskeinot ja vaikutusten vertailu toisiinsa. Yhteysviranomaisen katsoo, että turvetuotannon ja Päivänevan rikastamon yhteisvaikutusten lisäksi on Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueidenkäyttöyksikön lausunnon mukaisesti tarkasteltava Syväjärvi-Rapasaaren ja Längtan louhosalueiden vaikutuksia. Yhteisvaikutuksissa tulee kiinnittää huomiota erityisesti vesistöön ja liikenteeseen kohdistuviin vaikutuksiin.

Arvioitavat vaikutukset

Arviointiohjelmassa on esitetty vaikutusten arviointia, vaihtoehtojen vertailua, epävarmuustekijöitä ja vaikutusalueiden rajauksia sekä huomioitu aiheutuvien vaikutusten seuranta.

YV: Vaikutusten arviointiin liittyvät täydennykset on esitetty tarkemmin kunkin osion kohdalla.

Maankäyttö, maisema ja kulttuuriympäristö

Hanke-alueella ei ole maakuntakaavamerkintöjä, ja sitä ympäröivät alueet ovat suo- ja metsäaluetta.

Arvioinnissa tarkastellaan hankkeen vaikutuksia olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön, huomioiden erityisesti vaikutukset hankealueen läheisyydessä sijaitseviin häiriintymiselle alttiisiin kohteisiin.

Maisemaan kohdistuvat vaikutukset arvioidaan ilmakuvien ja karttojen sekä maastokäyntien perusteella laadittavalla maisema-analyysillä, jossa kuvataan maiseman ja kulttuuriympäristön piirteet ja muutokset hankealueen ympäristössä. Vaikutukset muinaisjäännöksiin arvioidaan arkeologisella selvityksellä.

YV: Maisemaan kohdistuvia vaikutuksia tulee täydentää havainnekuvilla hankealueesta Keski-Pohjanmaan Liiton lausunnon perusteella.

Arviointiohjelmassa esitettyä maisemavaikutusten tarkastelualuetta yhteysviranomaisen pitää melko suppeana ja pyytää huomioimaan, että arvioinnissa ei tule huomioida puuston suojaavaa vaikutusta. Arvioinnissa tulee myös huomioida K.H. Renlundin museon lausunto, jonka mukaan arvioinnissa tulee huomioida arkeologinen selvitys, maakunnallisesti arvokkaiden kohteiden sijoittuminen ja arvokkaiden maisema-alueiden tarkennukset.

Liikenne

Arvioinnissa tarkastellaan hankkeen vaikutuksia teiden liikennemääriin ja liikenneturvallisuuteen. Lisäksi arvioidaan välillisiä vaikutuksia mm. meluun ja ilmanlaatuun.

YV: Arvioinnissa tulee huomioida liikenteen vaikutukset alueen asukkaiden, taajamaympäristöjen, liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden kannalta, varsinkin herkkiin alueisiin kohdistuvia, sekä kuvata ne toimet, joilla liikenteestä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia pyritään minimoimaan.

Yhteysviranomaisen pyytää suunnittelussa huomioimaan Väyläviraston lausunnossa esiin tuodut asiat, kuten hankealueen peruskuivatuksen, hulevesiolosuhteiden muuttumisen ja teiden kunnostamisen. Selostukseen tulee tarkentaa hulevesien hallinnan suunnittelua myös ympäröiville teille kohdistuvan tulvariskin osalta. Lisäksi on otettava huomioon Kaustisen kunnan lausunnossa esille nostettu muutos loppusijoitettavan jätteen ja kuljetusten määriin, kun Kokkolassa käsitellään muualta kuin lähialueelta tulevat malmit.

Ilmasto ja ilmanlaatu

Vaikutusten arvioinnissa arvioidaan kuljetusvälineistä ja työkoneista aiheutuvia kasvihuonekaasu- ja hiukkaspäästöjä sekä pölyn leviämistä. Lisäksi arvioidaan hankkeen vaikutuksia alueen hiilinieluun puuston raivauksen seurauksena.

YV: Vaikutukset ilmanlaatuun ja ilmastoon tulee esittää arviointiselostuksessa erillisinä arvioina. Ilmanlaatuun kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee lisäksi arvioida hankkeen aiheuttamaa pölyhaittaa ja siitä aiheutuvia vaikutuksia mm. asutukseen ja lähialueiden virkistyskäyttöön.

Ilmastonmuutokseen varautumiseen liittyvän tarkastelun lisäksi arviointiselostuksessa tulee esittää arvio hankkeen ilmastovaikutuksista huomioiden sekä rakentamisen, toiminnan että toiminnan päättymisen aikaiset vaikutukset. Arvioinnissa tulee esittää laskelmaan perustuva arvio hankkeen liikenteestä, elinkaaresta, jätteiden käsittelystä ja jätteen sijoittamisesta aiheutuvista kasvihuonepäästöistä sekä arvioida niiden alueellista merkittävyyttä. Päästöt tulee esittää hiilidioksidiekvivalenttitonneina (CO₂-ekv). Arvioinnissa tulee tarkastella vaihtoehtojen VE1 ja VE2 rakentamisessa menetettäviä hiilinieluja suhteessa vaihtoehdon VE0 hiilensidontaan.

Melu ja värinä

Hankkeen melua ja värinää arvioidaan sekä rakentamisen vaiheessa että toiminnan aikana työkalujen ja liikenteen aiheuttamista haitoista. Arvioinnissa huomioidaan erityisesti alueen lähellä sijaitseva Vionnevan Natura 2000 -alue, lähimmät asuin- ja vapaa-ajanasunnot, virkistyskäyttöarvot ja muut mahdolliset herkätkohteet.

YV: Huomioiden hankkeen lähellä sijaitsevat tiet ja lähimmän vakituisten asutuksen sijoittuminen 3 kilometrin etäisyydelle hankealueesta, yhteysviranomaisen pitää esitettyä arviointimenetelmää riittävänä.

Vesistö

Loppusijoitusalue sijoittuu Köyhäjoen (49.06) valuma-alueelle. Hankealueelta vedet johdetaan viivytysaltaan kautta Köyhäjokeen, josta ne kulkevat Kuhalammen, Isojärven ja Perhonjoen kautta Perämereen asti. Kaivostoiminnoista myös Rapasaaren kaivoksen ja rikastamon käsitellyt vedet puretaan Köyhäjokeen.

Arvioinnissa tutkitaan hankkeen vaikutuksia rakentamisen ja toiminnan aikana sekä sulkemisen jälkeen alueen purkuvesistöön, sen vedenlaatuun, kalastoon ja muuhun vesieliöistöön, ekologiseen tilaan ja vesistön muuhun virkistyskäyttöön. Arvioinnissa huomioidaan myös yhteisvaikutukset Rapasaaren louhoksen ja Päivänevan rikastamon kanssa.

YV: Yhteysviranomaisen katsoo, että vesistöön kohdistuvat vaikutukset ovat yksi merkittävimmistä arvioitavista tekijöistä. Arvioinnissa tulee huomioida kaikki hankealueelta johdettavat vesijakeet, kuten kuivatusvedet, jätevedet, hulevedet ja suotovedet. Hankkeen vesitaseessa tulee huomioida tulvien ja voimakkaiden rankkasateiden vaikutus vesitaseeseen ja hankkeesta aiheutuvaan kuormitukseen alapuolisissa vesistöissä. Arvioinnissa tulee esittää myös eri vaihtoehtojen vesienkäsittelyrakenteiden mitoitusperusteet ja arvio niiden riittäväyydestä vesienkäsittelymenetelmänä. Toiminnan aikaisten vaikutusten lisäksi tulee

kuvata rakentamisen aikaiset pintavesivaikutukset ja niiden mahdolliset ehkäisykeinot. Selostuksessa tulee myös arvioida turvetuotantoalueen vesienkäsittelyrakenteiden sekä rikastamon jätevedenkäsittelyn hyödyntämisen mahdollisuutta tai muiden vesienkäsittelyä parantavien rakenteiden lisäämistä sekä niiden vaikutusta alueelta lähteviin vesiin.

Arviointiselostuksessa tulee esittää arviot alueelta johdettavien vesien määrästä ja laadusta sekä tiedot siitä mihin lähtötietoihin arvioinnit perustuvat. Hankkeen vaikutuksia ekologiseen ja kemialliseen tilaan sekä näiden tavoitteisiin on arvioitava. Lähtevän veden ravinnepitoisuuksien lisäksi tulee esittää arvio kiintoainepitoisuuksista, pH-arvoista ja mahdollisista haitta-aineista, erityisesti arseenista. Selostukseen tulee tarkentaa alueella toteutettavaa tarkkailua ja tehtävä suunnitelma haitallisten pitoisuuksien ehkäisyä ja torjuntaa varten. Lähtevien vesien johtamisreittiä tulee tarkentaa huomioiden valuma-alueiden rajat. Vesistöön kohdistuvissa vaikutuksissa on huomioitava Köyhäjoen tämänhetkinen ekologinen tila ja ekologisen tilan parantamiseen liittyvät tavoitteet niin, ettei loppusijoitusalueen kuivatus- ja suotovesistä aiheutuva lisäkuormitus vaaranna tätä tavoitetta.

Kalastoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa yhteysviranomaisen pyytää huomioimaan erityisesti Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalouspalveluiden lausunnon, jonka perusteella alueesta on tehtävä selvitys suotovesien ja analsiimihiekan vaikutuksista kalastoon sekä kalataloudellinen haitta-arvio. Pitkäaikaisia vaikutuksia on arvioitava Kaustisen kalastuskunnan lausunnon huomioiden perusteella, missä alueen todetaan olevan kalataloudellisesti merkittävä vesialue ja erittäin potentiaalinen lisääntymis- ja kasvu ympäristö merestä vaeltaville taimenille.

Maa- ja kallioperä sekä pohjavesi

Hankealueella ei sijaitse luokiteltuja geologisesti arvokkaita alueita eikä pohjavesialueita. Alueen pintamaakerros on suurelta osin turvetta ja eloperäisen aineen alla maakerros on hiekka- ja sora- ja soramoreenia. Lähimpään luokiteltuun pohjavesialueeseen on etäisyyttä noin 5 km. Hankkeen rakentamisen, toiminnan ja sulkemisen aikaisia vaikutuksia maa- ja kallioperään sekä pohjavesiin arvioidaan olemassa olevan aineiston perusteella suhteessa nykytilaan. Vaikutusten arvioinnissa huomioidaan myös etäisyys arvokkaisiin kallio- ja maaperämuodostumiin ja luokiteltuihin pohjavesialueisiin.

YV: Yhteysviranomaisen katsoo, että arvioinnissa on tarpeen tarkastella loppusijoitusalueen pohjarakenteiden kantavuutta ja niistä mahdollisesti tulevia maaperävaikutuksia. Pohjavesivaikutusten arviointimenetelmä on riittävä. Hanke sijaitsee happamien sulfaattimaiden alueella, joten selostuksessa on tultava ilmi näiden huomioiminen maa-ainesten vaihtoon ja kaivamiseen liittyen, erityisesti alapuolisiin vesistöihin kohdistuvien vaikutusten suhteen.

Kasvillisuus, eläimet ja suojelukohteet

Hankealue on talousmetsää ja turvetuotantoaluetta. Vuonna 2022 suuntaa antavassa luontoselvityksessä ei havaittu hankealueelle sijoittuvia erityisiä luontoarvoja.

Vaikutukset kasvillisuuteen, eläimistöön, linnustoon ja luontotyyppeihin arvioidaan olemassa olevan aineiston, tehtävien maastoselvitysten sekä vesistö- ja geologisten vaikutusarviointien tulosten perusteella. Alueesta tullaan tekemään tarkemmat pesimälinnusto-, liito-orava- ja viitasammakkoselvitykset sekä lepakkokartoitus.

Vionnevan Natura 2000 -alue sijaitsee kahden kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Hankealueen läheisyydessä ei ole muita luonnonsuojelualueita tai -kohteita. Hankkeen vaikutuksien arvioinnissa huomioidaan suojellun Natura-alueen luontoarvot ja mahdollinen luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen Natura-arvioinnin tarve.

YV: Yhteysviranomainen katsoo, että arvioinnissa tulee huomioida erityisesti Natura-alueeseen kohdistuvat vaikutukset. Arvioinnissa tulee Luonnonvarakeskuksen ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikön lausunnot huomioiden kohdentaa tehtyä luontoselvitystä hankealueesta laajemmalle ja tarkentaa erityisesti lintujen ja direktiivilajien osalta.

Toiminnasta aiheutuu melun ja tärinän lisäksi myös pölyhaittaa, joten arvioinnissa tulee huomioida hankkeesta aiheutuvan pölyn vaikutukset ympäröivään puustoon, kasvillisuuteen ja eläimistöön.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö lausunnossaan huomauttaa, että Natura-tarveharkinta olisi pitänyt esittää jo ohjelmavaiheessa, joten selostukseen tulee sisällyttää Natura-arviointi. Yhteysviranomainen yhtyy tähän kannanottoon.

Luonnonvarojen käyttö

Arvioinnissa huomioidaan muutoin metsätalouskäyttöön tarkoitetun alueen muuttuminen loppusijoitusalueeksi. Myös vaikutukset marjastukseen, sienestystykseen ja metsästyksen arvioidaan. Hankkeen vaikutuksia luonnonvarojen hyödyntämiseen arvioidaan hankkeen elinkaaren ajalta aineistojen ja muiden vaikutusarviointien avulla.

YV: Yhteysviranomainen pitää esitettyä luonnonvarojen käyttöön kohdistuvien vaikutusten arviointimenetelmää riittävänä.

Ihmisten terveys, elinolot ja viihtyvyys

Hankealue sijaitsee maaseudun harvaan asutulla alueella asutusalueiden ulkopuolella. Lähimmät loma-asutukset sijaitsevat alle kilometrin etäisyydellä ja lähimmät asuinrakennukset noin 3–5 kilometrin etäisyydellä. Hankealueella ei sijaitse virallisia virkistysalueita tai -reittejä, mutta alue soveltuu marjastukseen, metsästyksen ja luonnossa liikkumiseen. Herkät alueet, kuten koulut ja päiväkodit ovat keskittyneet lähialueiden kyläkeskuksiin, noin viiden kilometrin etäisyydelle hankealueesta.

Hankkeen vaikutuksia ihmisten terveyteen ja asumisviihtyvyyteen arvioidaan aineistojen sekä melu-, pöly-, liikenne-, ilmanlaatu- sekä pintavesivaikutusten perusteella. Hankkeen riskinarvioinnissa huomioidaan mahdolliset poikkeustilanteet ja niiden aiheuttamat terveyshaitat. Arvioinnissa hyödynnetään yleisötilaisuuksien yhteydessä saatavia tietoja.

YV: Hankealueen läheisyydessä sijaitsee laajoja suo- ja metsäalueita, joita hyödynnetään virkistyskäytössä. Ihmisten viihtyvyyteen kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida arviointiohjelmassa todettujen vaikutusten lisäksi mm. hankkeen maisemavaikutukset läheisten alueiden virkistyskäyttöön. Pintavesivaikutusten perusteella tulee tarkastella hankkeen vaikutuksia kalastukseen. Erityistä huomiota tulee kiinnittää raskaan liikenteen vaikutuksien kohdistumista Kaustisen taajamaympäristön asukkaiden viihtyvyyteen.

Onnettomuudet ja häiriötilanteet

Arviointiohjelmassa ympäristöriskeiksi on tunnistettu polttoainevuodot työkoneista, tulipalot ja liikennevahingot. Arviointiselostuksessa arvioidaan erilaisia ympäristöriskejä ja tarkastelussa keskitytään merkittävimiksi tunnistettuihin riskeihin ja niihin varautumiseen.

YV: Arvioinnissa tulee tarkastella arviointiohjelmassa tunnistettujen riskien lisäksi mm. poikkeuksellisista sääolosuhteista, kuten rankkasateista aiheutuvia riskejä sekä vieraslajien leviäminen sekä häiriötilanteet erilaisten vesienkäyttelyvaihtoehtojen toiminnassa. Riskien tunnistamisen ja seurauksien lisäksi arviointiselostuksessa tulee esittää mahdollisia riskien ehkäisykeinoja.

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksen lausunnon mukaisesti tulee huomioida esitetyt kohdat; polttoaineen vuotojenhallinta polttoainesäiliöstä, riittävä sammutus- ja torjuntavalmius sekä pelastusajoneuvojen pääsy kohteeseen vähintään kahdesta toisistaan riippumattomasta suunnasta.

ARVIOINTIOHJELMALAUSUNNON TOIMITTAMINEN JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

ELY-keskus toimittaa lausuntonsa ja kopiot arviointiohjelmasta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Lausunto toimitetaan samalla tiedoksi asianomaisille.

Arviointiohjelmalausunto julkaistaan viranomaisen verkkosivuilla osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla <https://www.ymparisto.fi/hoikkanevanloppusijoitusalueYVA>.

SUORITEMAKSU, SEN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUMAHDOLLISUUS

Suoritemaksu on 8 000 euroa.

Arviointiohjelmasta annettavasta yhteysviranomaisen lausunnosta perittävä maksu on määritelty tavanomaisen hankkeen mukaisesti (11–17 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 8, 16 ja 18 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 3 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus (TEM/2021/217) elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallinto-keskuksen maksullista suoritteista vuonna 2022 30 a §.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Emilia Marttila ja ratkaissut ympäristönsuojelupäällikkö Anne Polso.

Liitteet	Lausunnot Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus
Jakelu	Keliber Technology Oy Vahanen Environment Oy Kaustisen kunta
Tiedoksi	Tahot, joilta on pyydetty lausunto

LIITE 1.**MAKSUA KOSKEVA OIKAISUVAATIMUSOHJE****Viranomainen, jolta oikaisua vaaditaan**

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua kirjallisesti Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus).

Viranomainen, jolle valituskirjelmä on toimitettava sekä oikaisuvaatimusaika

Asian käsittelystä perittävää maksua koskeva oikaisuvaatimuskirjelmä on toimitettava Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa ei antopäivää oteta lukuun. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, oikaisuvaatimusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisua vaaditaan
- millaista oikaisua vaaditaan (miltä kohdin päätökseen haetaan oikaisua ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi)
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan
- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle voidaan toimittaa.

Jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimuskirjelmä.

Oikaisuvaatimuskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon oikaisua haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen on liitettävä oikaisuvaatimuskirjelmään valtakirja (Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee kuitenkin esittää valtakirja ainoastaan, jos Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus niin määrää.)

Oikaisuvaatimuksen perille toimittaminen

Oikaisuvaatimus on toimitettava ELY-keskuksen kirjaamoon. Oikaisuvaatimuskirjelmän voi tuoda perille vaatimuksen tekijä itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse, sähköpostitse, telekopiona tai toimittaa lähtien välityksellä. Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Oikaisuvaatimuksen toimittamisesta telekopiona tai sähköpostitse säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Yhteystiedot**Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus****Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue****käyntiosoite:**

Alvar Aallon katu 8, SEINÄJOKI
Wolffintie 35, VAASA
Pitkäsillankatu 15, KOKKOLA
Aukioloaika: kello 8.00 – 16.15

postiosoite:

PL 156, 60101 SEINÄJOKI
PL 262, 65101 VAASA
PL 77, 67101 KOKKOLA

puhelin:

0295 027 500

telekopio:

0295 020 341

sähköposti:kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Sähköinen asiointi –lomake: www.ely-keskus.fi

Asioi verkossa > Sähköinen asiointi ja lomakkeet > ELY-keskusten yleinen asiointilomake yrityksille, yhdistyksille ja toiminnanharjoittajille. Tähdellä merkityt kohdat ovat pakollisia. Esim. skannatun lomakkeen voi lähettää sähköisen palvelun kautta.

Tämä asiakirja EPOELY/2293/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/2293/2022 har godkänts elektroniskt

Marttila Emilia 22.12.2022 13:53

Polso Anne 22.12.2022 13:52